

Intervju revija NeDelo

IEDC

Poslovna
šola Bled

Danica Purg, Predsednica in dekanja, IEDC - Poslovna šola Bled

»Ne bi smeli prodati kokoši, ki nesejo zlata jajca.«

Šola z vizijo

»PREVEČ SE OSREDOTOČAMO NA AFERE IN PREMALO NA CILJE«

Od leta 1986, ko je še v socialističnih časih začela voditi šolo za menedžerje, je šlo skozi njene roke na tisoče udeležencev različnih izobraževanj. Poslovna šola Bled (IEDC) je življenjski projekt dr. Danice Purg. Zato ni nenavadno, da, čeprav se bliža sedemdesetemu letu, to institucijo še vedno trdno vodi. Dokler ne najde pravega naslednika, pove Štajerka, ki ji pravijo preprosto - profesorica.

Čudovit prostor lučaj od Blejskega jezera, kjer - v stavbah, ki jih je projektiral arhitekt Vojteh Ravnikar - od leta 2000 domuje IEDC, je že sam po sebi navdih, je prepričana profesorica. Ko k temu doda še vrhunske programe in predavatelje, je magnet za menedžerje. Poleg kopice drugih priznanj, iz Slovenije in tujine, je Danica Purg letos dobila še priznanje za življenjsko delo Združenja Manager.

Konec januarja ste od Združenja Manager dobili priznanje za življenjsko delo. Se strinjate z zapisom kolegice Silve Ceh v Delu, da ste pojem slovenskega in mednarodnega menedžmenta, mati slovenskih in številnih svetovnih menedžerjev?

Res sem bila začetnica šolanja menedžerjev v Sloveniji in tudi v socialističnem svetu. Skozi našo šolo je šlo več kot 73.000 ljudi iz več kot 80 držav. Ko sem dobila nagrado, mi je čestitko poslal tudi profesor Roger Martin, eden najpomembnejših poslovnih mislecev na svetu. Napisal mi je samo, da je priznanje najpomembnejše, ko ga dobiš od kolegov in v domovini. S tem se popolnoma strinjam. Delo me je tokrat res prijetno počastilo s fotografijo na naslovnici in vsem, kar so zapisali. Ob tem pa bi dodala, da sem že bila na naslovnici v tujini, z ruskim predsednikom Vladimirjem Putinom v Moscow Timesu.

IEDC se ukvarja s poučevanjem menedžerjev. Kakšnega znanja so najbolj željni?

Zdaj govorimo bolj o izobraževanju liderjev, vodij. Vodja je menedžer, ki ima še nekaj dodatnih lastnosti. Zanje je značilna tudi vizija. Vsak pride k nam z željo, da bi napredoval, kaj doživel, spremenil, se naučil kaj novega in potem to znanje uporabil. Najraje imam ljudi z željo, da bi s svojo organizacijo, ne nujno samo s podjetjem, v družbi naredili pozitivne spremembe. Takšnih je vedno več. Najprej so prihajali ljudje, ki niso imeli znanja, ampak so vodili po intuiciji. Seveda je ta zelo pomembna, vendar so hoteli znanje iz financ, marketinga, računovodstva. Zdaj je najpomembnejša strategija, vodenje. Kako motivirati ljudi, se pogajati, jih pritegniti. To je izjemno pomembno, saj mora vodja sodelavce znati prepričati, da mu je vredno slediti.

Od kod prihajajo udeleženci programov?

Zdaj so na našem podiplomskem študiju udeleženci iz 18 držav. Druga je skupina Covidiena (irski, izdelovalec medicinske opreme in pripomočkov, ki ga je letos za 38 milijard evrov kupil ameriški proizvajalec medicinske opreme Medtronic, op. p.), v kateri so udeleženci iz 16 držav. Prišli so zato, ker so slišali, da ponujamo nekaj, češar velike, tradicionalne menedžerske šole ne ponujajo. Že naša stavba, načrtoval jo

je arhitekt Vojteh Ravnikar, je umetniška galerija, ki naj ljudi navdihuje. Naredili smo jo kot ustvarjalno okolje za ustvarjalno vodenje. Imamo veliko umetniško zbirko. V svetu so nas spoznali predvsem po voditeljskih seminarjih za British Aerospace, sedanji BAE Svstems; zanje smo 14 let izvedli en seminar na leto. Nekaj podobnega smo štiri leta pripravljali za Nizozemce.

Na Bledu poteka več programov izobraževanja.

Naša šola sta dve entiteti. En del je blejska šola za menedžment, IEDC, drugi pa je fakulteta za podiplomski študij menedžmenta. Če gremo od začetka: za najmlajše, tiste, ki še študirajo na fakultetah, pripravljamo poletno šolo Odkrivajmo menedžment. Od udeležencev se jih več kot petina kdaj pozneje vpiše na kateri drug program. Sledi poletni dvotedenski seminar za mlade menedžerje, nekakšen uvod v menedžment. Zelo priljubljen je program splošnega menedžmenta. Traja pet tednov, sestavljen je iz dveh delov. V Sloveniji smo v tem programu dobili največ udeležencev iz Leka, do zdaj jih je bilo najmanj 150. Potem pa so tu še tri različice študija MBA, eno-, dvo- in triletni. Zadnji je namenjen res vrhovnim vodstvenim delavcem, ki zaradi obveznosti ne morejo priti na šolanje naenkrat za tri ali pet tednov, ampak program raztegnemo na tedenske module v treh letih.

Kako se financirate?

Včasih smo večino prihodkov ustvarili s programi MBA, zdaj pa jih največ, več kot polovico, ustvarimo s programi, oblikovanimi prav za posamezna podjetja. Naše najbolj številčne stranke so avstrijska podjetja. To je velika stvar. Naša prva stranka je bil pred desetletjem in pol avstrijski del Henkla, potem Erste Group, največja banka v srednji in vzhodni Evropi. Za njimi je prišla zavarovalnica Wiener Stadtische in drugi. Zdaj smo dobili še avstrijsko pošto, podjetje s 25.000 zaposlenimi. Za Avstrijci so na drugem mestu Rusi, tretji Hrvati in na četrtem mestu so slovenska podjetja.

Kako ste zašli poučevanja menedžerjev?

Vedno sem imela izjemne učitelje, že v osnovni šoli v Halozah, na Ptujski Gori. Zato sem imela veliko željo, da bi učila. Za nekaj časa je potem v meni prevladala želja, da bi postala igralka, vendar nisem dobila štipendije za študij. Dobila pa sem jo za študij na takratni fakulteti a sociologijo, politične vede in novinarstvo - današnji fakulteti za družbene vede - in tam sem doštudirala politologijo. Ko sem v Beogradu kot analitičarka delala v mednarodnem oddelku federacije, pa sem se dokončno odločila, da bom poučevala. Po vrnitvi v Slovenijo sem deset let poučevala na fakulteti za organizacijske vede v Kranju.

Kje se je vaša pot križala z menedžerji?

Nekega dne me je poklical takratni predsednik Gospodarske zbornice Slovenije (GZS) Marko Bulc (čez nekaj let je izgubil kot kandidat za slovenskega predstavnika v predsedstvu Jugoslavije proti Janezu Drnovšku, op. p.). Vedel je, da govorim tuje jezike, veliko potujem, imam moža iz Nizozemske in mednarodne izkušnje, zato mi je predlagal, da bi vodila menedžersko šolo. To je bil čas socializma in prvi dve leti so me obtoževali, da vpeljujem imperialistične ideje. Moja ideja je bila, da lahko ne glede na sistem vpeljemo poklicni menedžment in ustvarimo eno najboljših poslovnih šol na svetu.

Kako se je šola GZS preobrazila v zasebno podjetje?

Brdo, kjer je šola delovala v preteklosti, je dovolj daleč od Ljubljane, da smo imeli dokaj proste roke pri tem, kar smo delali. Program smo oblikovali po zgledu nekaterih najboljših poslovnih šol na svetu. Nekateri predsedniki GZS po Bulcu delovanja niso več tako podpirali in so postali celo ovira razvoju. Tudi sama sem ugotavljala, da ni posebnega smisla, da bi nas financirala slovenska gospodarska zbornica – čeprav je dajala vedno manj, na koncu skoraj nič več denarja -, več kot polovica naših udeležencev pa je tujcev. Zato smo leta 1998 ustanovili zasebno šolo IEDC in se kmalu z Brda pre-

selili na Bled. Nekatera podjetja so bila veliki sponzorji in predlagali smo jim, da bi bili namesto tega solastniki. Zdaj imamo 31 lastnikov in vedno iščemo nove, če koga zanima. Lastniki ne dajejo denarja kar tako, samo naše nepremičnine so zdaj vredne deset milijonov, veliko več, kot so vložili vanje. Njihov vložek se je torej precej povečal. Pred kratkim se nam je prvič zgodilo, da je eden od lastnikov postal tudi naš diplomant Domagoj Gorički, lastnik podjetja Pharmamed.

Vaše delo gotovo zahteva veliko izobraževanja v tujini in s tem veliko potovanj?

Čisto res.

Kako usklajujete delovne in zasebne zadeve?

Moj način življenja je bil vedno nekaj posebnega. Mož je Nizozemec, pozna se od leta 1972, poročena pa sva od leta 1976. Na začetku sva načrtovala, da se bo preselil v Slovenijo, vendar tu ni našel primerne zaposlitve in tako sva gradila svoji karieri vsak na svojem koncu. Srečevala sva se na dva tedna. Zdaj se je upokojil in je več tukaj, čeprav je še vedno pogosto na Nizozemskem. V njem sem našla res izjemnega življenjskega sopotnika, za podporo, pogovore. Zaradi takšnega načina življenja sva se odločila, da ne bova imela otrok.

Najraje imam ljudi z željo, da bi s svojo organizacijo, ne nujno samo s podjetjem, v družbi naredili pozitivne spremembe.

»Osnovna in edina funkcija podjetja je, da ustvarja dobiček. Za socialni korektiv imamo Karitas, za zaposlovanje pa zavod.« Vam je ta izjava blizu?

Ne. Ne vem, kdo je to povedal, ampak s tem se absolutno ne strinjam. Podjetja ne morejo delati samo za dobiček, morajo narediti tudi kaj dobrega za družbo.

Izjavo je dal na srečanju podpornikov privatizacije državne lastnine ustanovitelj računalniškega podjetja Datalab Andrej Mertelj. Vaš študent?

Vse naše študente poznam, ampak njega ni med njimi.

Veliko govorite o etiki, predvsem o etiki voditeljev v podjetjih. Kakšna je v Sloveniji?

Če pogledamo vse ekscese v zadnjih letih, bi lahko rekli, da je katastrofalna. Vendar ni nujno tako. Ekscesov je bilo res veliko in so škodovali ugledu menedžmenta, vendar se je povečala tudi občutljivost za te stvari. Še en razlog, zakaj je vse videti tako slabo, je, da smo Slovenci nagnjeni k črnogledosti. Očitno pa je tudi zakonodaja dopuščala marsikaj. A človek mora imeti v sebi čut za to, do kod lahko gre, in ne išče zakonskih lukenj, da lahko gre še dlje.

Se je etika v času krize spremenila?

Kriza vedno prinese na površje najslabše, po drugi strani pa najboljše. Opažam, da smo za etiko Podjetja ne morejo delati samo za dobiček, morajo narediti tudi kaj dobrega za družbo. postali bolj občutljivi. Mislim, da bo v menedžmentu in vodenju vedno več takšnih, ki bodo hoteli narediti nekaj dobrega, koristnega, in ne takšnih, ki bi hoteli samo na hitro zaslužiti. Spremenile so se vrednote, kar lahko opazimo tudi pri izborih raznih osebnosti leta.

Menedžerji so poleg ban- kirjev in mešetarjev z vrednostnimi papirji trenutno najbolj osovražen poklic. Up- ravičeno?

Ne bi mešala menedžerjev in mešetarjev z vrednostnimi papirji. Menedžerstvo, vodenje, je zelo odgovorno, večopravilno, zahtevno, stresno delo. Ni naključje, da je med vodilnimi kadri toliko srčnih bolezni, ločitev. Ves čas morajo biti za zgled zaposlenim, ne smejo od njih zahtevati nečesa, česar sami niso pripravljani storiti. Osovraženost menedžerjev ni upravičena. Tudi o napakah zdravnikov in prestopkih duhovnikov je veliko slišati, pa tega ne moremo posplošiti na vse. Enako je z menedžerji. Zaradi desetih ali dvajsetih primerov ne moremo kar počez ožigosati več tisoč odgovornih menedžerjev.

Imate stike s slovenskimi in tujimi menedžerji. Kakšne razlike opažate?

Razlik je vedno manj. Sloven- ski vodstveni delavci so vedno bolj izobraženi, obvlada- jo tuje jezike. Morda najbolj opažam to, da so predvsem na vzhodu bolj ambiciozni, samozavestni. A pomanjka- nje samozavesti ni samo slo- venska značilnost. Podobno je tudi v Avstriji, Nemčiji.

Na katerega od svojih več deset tisoč študentov ste najbolj ponosni?

Občutljivo vprašanje. Nočem se komu zameriti, če bi ga po nemarnem izpustila. Gotovo sem zelo ponosna na evrop- sko komisarko Violeto Bulc. Ne samo da je bila zelo dobra študentka, je tudi zelo etičen, razgledan človek. V zadnjih letih so na Hrvaškem vodenje veliko pomembnih podjetij prevzeli naši študenti. Vodenje Podravke, pošte, pristani- šča na Reki, na primer. Tudi v Sloveniji je veliko vodij študi- ralo pri nas. Morda bi omeni- la še evropsko poslanko Tanjo Fajon, ki se prav zdaj izobra- žuje pri nas. Veliko jih je tudi v Avstriji in Nemčiji.

Slovenija se je po dolгих letih recesije očitno začela gospo- darsko postavljati na noge. Je to okrevanje, ki so ga vsi tako željno pričakovali?

Mislim, da se stvari res obra- čajo na boljše, in to je velika reč. Gre pa mi zelo na živce, da vsakih štirinajst dni pot-

rebujemo neko afero in se potem govori samo o tem. Premalo se osredotočamo na cilje in tudi vlada ne postavi neke trdne vizije.

Kaj je bilo odločilno za go- spodarski preobrat?

Že s prihodom Alenke Bratu- šek so se stvari začele obra- čati na boljše, pa če je to ne- katerim vseč ali ne. Ni preveč ovinkarila, znala je voditi eki- po in začela je reševati naj- hujšo krizo. Škoda, da je bila premierka tako kratek čas.

Slovinci se poleg tradicio- nalne delitve na rdeče in črne oziroma na partizane in domobrance zdaj delijo še na podpisnike peticije proti razprodaji in za privatizacijo državnega premoženja. Ste katero podpisali?

Nisem. V takšni situaciji bi morali najti kompromis. Ra- zumem nasprotnike, tudi sama sem prepričana, da ne bi smeli razprodati vsega, po drugi strani pa razumem tudi premiera Cerarja, da drži dane obljube. Mislim, da bi morali še enkrat pregledati seznam za privatizacijo in ne- katera podjetja izločiti. Sama ne bi nikoli prodala brniške- ga letališča, pristanišča. Ne bi smeli prodati kokoši, ki nese- jo zlata jajca. Vendar je res, da tujce najbolj zanimajo ta.

Katera peticija vam je bližja?

Kot sem že povedala, razu-

mem obe strani. Razumem tudi Združeno levico. So mladi ljudje in kdaj boš revolucionaren, če ne takrat, ko si mlad.

Od vaših študentov jih je menda kar nekaj za zapahi ali v kazenskih postopkih.

Res? Ne poznam nobenega. Morda je kdo v kakšnih postopkih, vendar dvomim. Eden od zdaj razvpitih podjetnikov se je zanimal za študij, a ni znal dovolj dobro angleško. Prav tako je bil med kandidati za izobraževanje pomemben srbski politik, za katerega sem potem v časopisu prebrala, da je v nekih kazenskih postopkih. Poklicala sem ga in mu povedala, da naj najprej reši svoje pravne zagate in pride potem. Pa ga ni bilo. K nam prihajajo ljudje, ki hočejo pridobiti znanje in z njim kaj narediti.

Besedilo: **Gorazd Utenkar**